

20
22

IZVJEŠTAJ O RADU
SARAJEVSKOG OTVORENOG CENTRA

Izvještaj o radu
Sarajevskog otvorenog centra u 2022. godini

Sarajevo, 2023.

SADRŽAJ

SOC kratko	04
Uvodna riječ	05
Ključne aktivnosti i postignuća	06
Komunikacije	28
Finansije	30
Razvoj organizacije	35
Pogled u budućnost	37
Tim, Skupština i Upravni odbor	39

SOC UKRATKO

Sarajevski otvoreni centar radi na unapređivanju ljudskih prava, posebno položaja i ljudskih prava LGBTI osoba i žena u Bosni i Hercegovini, i to interpretacijom, predstavljanjem i zastupanjem autentičnih iskustava osoba koje trpe kršenja ljudskih prava i neravnopravan položaj te zagovaranjem pravnih, političkih, ekonomskih, socijalnih i kulturnih promjena u svim oblastima života.

Sarajevski otvoreni centar već 15 godina uspješno djeluje u oblasti zaštite prava žena i LGBTI osoba, a naše djelovanje je usmjereno na obezbjeđivanje pravne i psihosocijalne pomoći i savjetovanja za LGBTI osobe; saradnju s institucijama na svim nivoima vlasti, u svrhu unapređenja javnih politika i zakonodavstva za zaštitu i promociju ljudskih prava LGBTI osoba i žena te provođenje istih; pomoć i podršku pri provođenju edukativnih i informativnih programa i aktivnosti za predstavnike/ce institucija, organizacija civilnog društva, medija i građane/ke o pitanjima vezanim za zaštitu i promociju ljudskih prava LGBTI osoba i žena; podršku u izgradnji kapaciteta i daljnjem razvoju organizacija i neformalnih grupa civilnog društva koje rade u oblasti zaštite i promocije ljudskih prava LGBTI osoba, žena, ali i drugih ranjivih i manjinskih grupa; provođenje istraživanja, izdavanje štampanih i elektronskih publikacija, medijskih kampanja te umjetničkih aktivnosti u oblasti zaštite i promocije ljudskih prava LGBTI osoba i žena.

Pored toga, Sarajevski otvoreni centar koordinira Inicijativu za monitoring evropskih integracija Bosne i Hercegovine. To je neformalna koalicija dvadeset organizacija civilnog društva koja doprinosi praćenju reformi i nadgleda primjenu politika, prava i standarda Evropske unije, fokusirajući se na pitanja demokratizacije, vladavine prava, te ljudskih i manjinskih prava.

Sarajevski otvoreni centar
Podgaj 14
71 000 Sarajevo

tel: + 387 (33) 551 000
fax: + 387 (33) 551 002
www.soc.ba – office@soc.ba
www.lgbti.ba
www.eu-monitoring.ba

UVODNA RIJEČ

Izveštaj o radu Sarajevskog otvorenog centra tokom 2022. godine je predstavljen kroz osnovne informacije o samoj organizaciji, ključnim postignućima strukturiranim kroz strateški okvir Sarajevskog otvorenog centra za period 2021–2023: njegove strateške ciljeve i podciljeve, te informacije o finansijama, komunikacijama, razvoju organizacije i narednim planovima i fokusima.

Sam izvještaj navodi samo ključne uspjehe i performanse organizacije tokom godine, a sveobuhvatan prikaz rezultata je dostupan kroz monitoring Dokument za procjenu rezultata.

Nadamo se da ovaj izvještaj nudi sliku o radu Sarajevskog otvorenog centra i njegovoj poziciji među organizacijama civilnog društva u Bosni i Hercegovini.

**KLJUČNE
AKTIVNOSTI I
POSTIGNUĆA**

**UTEMELJEN PRAVNI OKVIR I OKVIR
POLITIKA ZA LJUDSKA PRAVA
ŠIROM BIH**

01

PRAVO NA PRIVATNI I PORODIČNI ŽIVOT ZAGOVARA SE PRED RELEVANTNIM ZAKONODAVNIM TIJELIMA

- 14 zastupnika/ca u Parlamentu Federacije BiH podržava usvajanje posebnog zakona koji regulira pitanja istospolnih zajednica
- Nastavljen institucionalni dijalog o pravnom statusu istospolnih zajednica u Republici Srpskoj
- Završeno i uspješno predstavljeno jedinstveno istraživanje o preprekama korištenja roditeljskog dopusta za očeve; istraživanje SOC, druge organizacije i eksperti/ce koriste kao aktivan resurs za zagovaranje i druge aktivnosti

Nakon četiri godine konstantnog zagovaranja i rada na pravnom reguliranju života istospolnih zajednica, 2022. godina rezultirala je time da **14 zastupnika/ca u Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine (FBiH)** (mandat 2018–2022) podržava uvođenje posebnog zakona koji bi regulirao istospolna partnerstva. To je okvirno 8% od ukupno 178 zastupnika/ca u oba doma Parlamenta FBiH, a podržavajući/e zastupnici/ce dolaze iz sljedećih stranaka: Naša stranka (NS), Demokratska fronta (DF), Socijaldemokratska partija (SDP) i Za nove generacije (ZNG). Ovo je dugoročni, strateški pristup k usvajanju posebnog zakona o istospolnom partnerstvu kako bismo osigurale/i da, kada zakonska rješenja dođu do parlamentarne procedure, a tema postane predmetom debate u javnom prostoru, parlamentarci/ke mogu razviti informiranu raspravu, koja neće biti obojena većinskim homofobnim stavovima koji mogu rezultirati ograničavanjem prava osoba u istospolnom partnerstvu. Dugoročnost ovog rada je zasnovana na pretpostavci da se unutar Parlamenta FBiH značajno ne mijenja sastav, te da se kontinuiranim radom, s kojim će SOC nastaviti i u narednom periodu, može apsorbirati i privlačenje novih zastupnika/ca unutar Parlamenta k boljem razumijevanju teme, rješavanju problema građana/ki koji/e su u dugoročnim, stabilnim istospolnim vezama, ali i obaveze pravne regulacije istospolnih partnerstava koja proizilazi iz međunarodnih pravnih obaveza Bosne i Hercegovine (BiH).

U međuvremenu, konkretan progres u ovoj oblasti je ostvaren kroz učešće SOC-a u tijelima Vlade FBiH tokom 2022. godine, kao nastavak procesa započetog 2018. godine. U oktobru **SOC je uspješno zagovarao da Međuresorna radna grupa Vlade FBiH usvoji zaključak o načinu**

regulacije istospolnog partnerstva u Federaciji. Poseban značaj i uloga SOC-a u ovom procesu jeste argumentiranje usvajanja zaključka o potrebi donošenja posebnog zakona naspram rješenja da se pojedinačno sagledavaju socijalno-ekonomska prava, i rješavaju po pojedinačnim zakonima (npr. zakoni o nasljeđivanju, zakoni o zdravstvenoj zaštiti, itd.). Imajući na umu performanse bh. zakonodavaca, drugim pristupom bi se na ravnopravnost istospolnih zajednica moralo čekati desetljećima, te bi istospolni parovi vjerovatno nailazili na slične probleme s kojima se susreću vanbračni parovi u pristupu i ostvarivanju prava koja bi im bila nominalno zagarantirana.

Ipak, pored usvojenog zaključka, Vlada FBiH se odlučila za još jedan korak u razvoju i usvajanju legislative kojom se reguliraju istospolna partnerstva, te je povjerila organizaciju javne rasprave Ministarstvu unutrašnjih poslova FBiH i Ministarstvu rada i socijalne politike FBiH kako bi postigla širi konsenzus i razumijevanje pitanja istospolnih partnerstava. Početkom decembra 2022. godine, uz podršku Vijeća Evrope, rasprava je održana, a MUP FBiH je izradio izvještaj o zaključcima rasprave koji je uputi Vladi FBiH.

Do momenta završetka ovog izvještaja, napravljen je još jedan važan korak k pravnoj regulaciji istospolnih partnerstava u FBiH. Na petoj sjednici Vlade FBiH održanoj 14. juna 2023. godine, na prijedlog Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova, Vlada FBiH je usvojila Izvještaj o javnoj raspravi i, prema zaključku Vlade FBiH iz oktobra 2022. godine, donijela je još jedan zaključak da Federalno ministarstvo pravde, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike, Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova i Federalno ministarstvo zdravstva predlože članove/ice stručne radne grupe koja bi bila zadužena za pripremu pravnog dokumenta koji bi bio osnova za Zakon o istospolnom partnerstvu za narednu vladinu sjednicu. Ovo dovodi zakašnjeli i produženi proces pravne regulacije istospolnog partnerstva do znatno ozbiljnije faze izrade teksta zakona. U međuvremenu, SOC nastavlja sa strateškim slučajevima pravne borbe vezanim za prava istospolnih partnera/ki, uvodeći dodatni pritisak na donosioce i donositeljice odluka da pravno priznaju istospolne partnere.

Trenutno smo u fazi gdje su istospolni/e partneri/ke korak bliže izradi nacrtu zakona, a naši budući koraci uključuju pripremu izabranih zvaničnika/ca i osiguranje njihovog razumijevanja regulative istospolnog partnerstva radi budućeg pravnog usvajanja, kao i dalje mapiranje, kontaktiranje i saradnja s partnerima/kama u Republici Srpskoj kako bismo započeli/e institucionalni dijalog o pravnom statusu istospolnog partnerstva u Republici Srpskoj. Tokom 2022. godine uspjeli/e smo se sastati s tri osobe iz Ministarstva za evropske integracije i međunarodnu saradnju Republike Srpske (Nada Pejnović, stručna saradnica, Goran Vučić, šef kabineta ministra i Nemanja Kovačević, savjetnik ministra). Međutim, još uvijek nedostaje otvorenost za početak institucionalnog rada na istospolnom partnerstvu, ali važno je održavati ove kontakte i komunikaciju otvorenom, posebno imajući u vidu trenutnu situaciju u vezi s radom civilnog društva i aktivista/kinja za prava LGBTI osoba u RS-u.

Naše jedinstveno istraživanje o očinskom dopustu je završeno u oktobru 2022. godine, a zajedno s razvijenim *policy briefovima*, predstavljeno je različitim akterima/kama, pri čemu su *prikupljeni podaci i preporuke iz izvještaja izazvali javni interes za ovu temu. Rezultati istraživanja su prezentirani kroz različite kanale: tokom događaja koji je organizirao Helsinški građanski parlament iz Banje Luke, u saradnji s Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice BiH i Agencijom za ravnopravnost spolova, a povodom Međunarodnog dana muškaraca u*

Parlamentarnoj skupštini BiH, te na webinaru „Regulisanje porodijskog i očinskog dopusta – Utjecaj na troškove i promjenu rodno-specifičnih normi“. Zvanična prezentacija, koju je organizirao SOC, održana je u decembru 2022. godine. Mainstream mediji i oni fokusirani na izvještavanje o pitanjima vezanim za rad organizacija civilnog društva, kao što je diskriminacija.ba, izvještavali su o ovom pitanju.

Sve ovo postavilo je temelje za saradnju s UNFPA-om u okviru aktivnosti podizanja svijesti planiranih za 2023. godinu, kao i za naše zagovaračke aktivnosti.

Dok se istraživanje privodilo kraju, uspjele/i smo zagovarati uključivanje inicijativa, kojima se uklanjaju prepreke i stvaraju neophodni uslovi za omogućavanje korištenja roditeljskog dopusta očevima, u nacрте tekstova kantonalnih GAP-ova u Bosansko-podrinjskom, Hercegovačko-neretvanskom i Tuzlanskom kantonu. Dva GAP-a s predloženim mjerama usvojena su u Bosansko-podrinjskom i Tuzlanskom kantonu, tokom 2021. i 2022. godine. U isto vrijeme dvije općine su promijenile svoje obrasce i dokumente vezane za korištenje roditeljskog odsustva kako bi ih učinile inkluzivnima za očeve (Općina Centar i Novo Sarajevo), tokom 2022. godine i prvog polugodišta 2023. godine.

PRAVA NA SAMOODREĐENJE, SVJESNOST O VLASTITOM TIJELU, INTEGRITET I AUTONOMIJU ISTRAŽUJU SE I PREDSTAVLJAJU RELEVANTNIM STRANAMA UZ KONKRETNE ZAKONODAVNE PRIJEDLOGE I PRIJEDLOGE POLITIKA

- Formirana grupa trans osoba i njihovih roditelja je osnažena i direktno uključena u zagovaranje za pravno priznavanje rodnog identiteta i pokrivanje troškova medicinskih postupaka prilagodbe spola
- Uspostavljena je saradnja s ključnim akterima: ministarstvima zdravlja, zdravstvenim institucijama, ministarstvima unutrašnjih poslova i Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice BiH

Jedno od najuspješnijih područja našeg rada bio je rad na pravima trans osoba, kako u pogledu pravnog priznavanja rodnog identiteta tako i osiguranja da se procesi prilagodbe spola pokrivaju zdravstvenim osiguranjem, čime smo korak bliže rješavaju naših strateških napora u vezi s pravom na samoodređenje.

Unutar projekta podržanog kroz INSPIRE program, fokusiranog na adekvatnu regulaciju pravnog priznavanja promjene roda i pokrivanje troškova medicinskih postupaka potvrde roda putem javnog zdravstvenog osiguranja u BiH, uključujući trans osobe/zajednicu, kao i njihove roditelje u aktivno zagovaranje i podizanje svijesti u javnosti, kao i u lokalnim zajednicama, uspjeli/e smo postići sljedeće:

- Formirana grupa trans osoba i njihovih roditelja je osnažena i direktno uključena u zagovaranje za pravno priznavanje promjene roda i pokrivanje troškova medicinskih postupaka potvrde roda.
- Razvijen je pravni dokument koji obuhvata pitanja pravnog priznavanja promjene roda, u skladu s trenutnim pravnim sistemom Bosne i Hercegovine, koji je relevantnim institucijama postao osnova i resurs za rješavanje ovog pitanja.
- Uspostavljena je aktivna saradnja s ključnim akterima: ministarstvima zdravlja, zdravstvenim institucijama, ministarstvima unutrašnjih poslova i Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice BiH na temu priznavanja rodnog identiteta, a u koju je uključena i grupa trans osoba i njihovih roditelja.

Kao rezultat zagovaranja i saradnje s relevantnim zdravstvenim institucijama pokrenute su sljedeće inicijative:

- Izmjene zakona o zdravstvu i zdravstvenom osiguranju entiteta/kantona
- Izmjene odluka koje određuju osnovni paket prava u zdravstvu entiteta/kantona
- Izmjene propisa o uslovima i procedurama za upućivanje osiguranih osoba na liječenje u inostranstvu
- Revizija Naredbe o standardima i normativima zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja u Federaciji Bosne i Hercegovine
- Razvoj stručnih smjernica koje trebaju obuhvatiti procjenu finansijskog utjecaja uvođenja specifičnih zdravstvenih usluga za transrodne osobe u sistem obaveznog zdravstvenog osiguranja finansiranog javnim sredstvima. To uključuje razradu trenutnih propisa o administrativnim promjenama spolnog roda u ličnim dokumentima, posebno u vezi s medicinskom dokumentacijom i njenom interpretacijom. Ova inicijativu je pokrenulo Ministarstvo zdravlja Tuzlanskog kantona prema Federalnom ministarstvu zdravstva u septembru 2022. godine.

SOCIO-EKONOMSKA PRAVA SE ISTRAŽUJU I PREDSTAVLJAJU RELEVANTNIM STRANAMA

- Uključivanje i zagovaranje za adresiranje rodne neravnopravnost i prava LGBTI osoba iz socio-ekonomskog ugla kroz KGAP-ove
- Uspostavljanje saradnje sa Službom za zapošljavanje u Kantonu Sarajevo

U sklopu rada na razvoju i usvajanju kantonalnih GAP-ova, SOC nastavlja zagovarati planove i prijedloge koji uključuju mjere vezane za prava žena, rodnu ravnopravnost i prava LGBTI osoba iz socio-ekonomskog ugla. Osim kantonalnih GAP-ova s predloženim mjerama koji su usvojeni u Bosansko-podrinjskom i Tuzlanskom kantonu, nastavili/e smo doprinositi i pratiti rad na usvajanju drugih kantonalnih planova rodne ravnopravnosti tokom 2022. godine, kao i njihovu primjenu u ovoj oblasti.

SOC je uspostavio saradnju sa Službom za zapošljavanje u Kantonu Sarajevo, koja je izrazila interes za unapređivanje znanja svojih uposlenika/ca o socio-ekonomskom statusu LGBTI osoba u Bosni i Hercegovini.

SLOBODE UDRUŽIVANJA, IZRAŽAVANJA I OKUPLJANJA ŠTITE SE I UNAPREĐUJU KROZ CILJANE I KOORDINIRANE AKTIVNOSTI ZAGOVARANJA

- Pružili/e smo komentare na Nacrt zakona o mirnom okupljanju Kantona 10 kao odgovor na poziv Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona 10
- Potpisali/e smo memorandume o razumijevanju i saradnji s Historijskim muzejom BiH i Akademijom scenskih umjetnosti

SOC nastavlja obrađivati pitanja vezana za slobodu okupljanja LGBTI osoba, aktivista/kinja i organizacija širom Bosne i Hercegovine putem brojnih izvještaja i podnesaka.

Tokom 2021. godine podneseni su prijedlozi izmjena Nacrta zakona o slobodi okupljanja u Kantonu Sarajevo, s posebnim fokusom na usklađivanje s međunarodnim standardima i uklanjanje prepreka za organizatore/ice (LGBTI) protesta i okupljanja. Međutim, zbog zastoja u procesu i odbijanja kantonalnih institucija da omoguće učešće civilnom društvu, posebno SOC-u, u podršci zakonodavnom procesu, tokom 2022. godine nastavili/e smo pratiti i izvještavati o situaciji u tom području i komunicirati s institucijama, kao i s međunarodnom zajednicom. Ovaj rad ćemo nastaviti vraćanjem ovog pitanja na agendu institucionalnih aktera/ki. Pored toga, SOC je pružio komentare na Nacrt zakona o mirnom okupljanju Kantona 10 kao odgovor na poziv Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona 10.

S obzirom na to da broj i dostupnost sigurnih prostora za okupljanje LGBTI osoba i dalje predstavljaju izazov, inicirali/e smo formalnu saradnju s nizom javnih institucija i mjesta. Potpisan je Memorandum o razumijevanju između SOC-a i Historijskog muzeja Bosne i Hercegovine, kojim se izražava spremnost Muzeja da ustupi svoje prostorije za organiziranje LGBTI događaja. Također je potpisan Memorandum o saradnji s Akademijom scenskih umjetnosti. Pored ovih formalnih partnerstava, SOC je saradivao sa Sarajevskim filmskim centrom, Bosanskim kulturnim centrom, sarajevskim Pozorištem mladih, Domom mladih Skenderija kroz organizacije događaja.

OSIGURAVANJE ZAŠTITE OD NASILJA, NERAVNOPRAVNOSTI I DISKRIMINACIJE RADI JEDNAKOG TRETMANA SVIH OSOBA, KROZ KONKRETNE ZAKONODAVNE PRIJEDLOGE I PRIJEDLOGE POLITIKA KOJI SE ZAGOVARAJU PRED RELEVANTNIM STRANAMA

- Razvijene i usvojene Smjernice za postupanje u slučajevima uznemiravanja i diskriminacije na osnovu spola, seksualne orijentacije i rodnog identiteta na Akademiji scenskih umjetnosti u Sarajevu; korištene za edukacije studenata/ica
- Aktivno zagovaranje razvijenih amandmana na Krivični zakon FBiH koji ga usklađuju s Istanbulsom konvencijom i reguliraju govor mržnje na osnovu seksualne orijentacije i rodnog identiteta

U saradnji s Akademijom scenskih umjetnosti u Sarajevu, u decembru 2021. godine, SOC je izradio Smjernice za postupanje u slučajevima uznemiravanja i diskriminacije na osnovu spola, seksualne orijentacije i rodnog identiteta, bazirane na dokumentu koji je pripremila Atlantska inicijativa. Dokument smjernica je poslužio kao osnova za radionicu za studente/ice Akademije koju je SOC organizirao tokom 2022. godine, a koja se bavila rješavanjem seksualnog nasilja zasnovanog na rodu, kao i nasilja i zlostavljanja motiviranog seksualnom orijentacijom i rodnim identitetom.

Nakon što su razvijeni amandmani na Krivični zakon FBiH koji ga usklađuju s Istanbulsom konvencijom i reguliraju govor mržnje zasnovan na seksualnoj orijentaciji i rodnom identitetu, a dodatno nude usklađenu regulaciju o pitanjima pristanka, kriminalizacije psihičkog nasilja, proganjanja, genitalnih mutilacija i seksualnog uznemiravanja, pokrenuti su zagovarački napori da se ova pitanja riješe u FBiH. Pored toga, pokrenuta je saradnja s Vladom Brčko distrikta u vezi s izmjenom i revizijom Krivičnog zakona Brčko distrikta BiH; Vlada je 2023. godine kontaktirala SOC radi komentara na zvanične izmjene, koje su i dostavljene.

**OSNAŽENE AGENTICE I OSNAŽENI
AGENTI PROMJENA ŠIROM BIH**

02

PRIPADNICE I PRIPADNICI LGBTI ZAJEDNICE, ŽENE I MUŠKARCI, INFORMIRANE/I SU, OSNAŽENE/I I ANGAŽIRANE/I TE SAME/I ZAGOVARAJU LJUDSKA PRAVA I RAVNOPRAVNOST NA TEMELJU FEMINISTIČKIH PRINCIPA

- 55 osoba iz LGBTI zajednice je primilo neki oblik pravnog savjeta, a 18 njih je poduzelo i daljnje institucionalne korake da bi se suočilo s povredama njihovih ljudskih prava
- Pored postojeće četiri strateške parnice, pokrenuli/e smo i četiri nove u zaštiti prava LGBTI osoba
- 44 LGBTI osobe su dobile podršku kroz usluge vršnjačkog savjetovanja
- 67 LGBTI osoba je dobilo podršku kroz psihosocijalno savjetovanje
- SOC je investirao 70 000 KM tokom dvije godine za regionalnu psihosocijalnu podršku LGBTI osobama u Banjoj Luci, Tuzli, Mostaru, Zenici putem projekta koji podržava EU
- Sedam trans osoba je javno govorilo o svojim iskustvima, a sedam osoba u istospolnim partnerskim odnosima je sudjelovalo u javnim kampanjama i događanjima
- 910 LGBTI osoba je sudjelovalo ili prisustvovalo različitim događajima
- Organizirano je šest različitih vrsta događanja za porodice LGBTI osoba
- Održan je niz gostujućih predavanja i prezentacija na Sarajevskoj školi za nauku i tehnologiju (SSST), Pravnom fakultetu i Fakultetu političkih nauka na UNSA, te Univerzitetu Burch za studente/ice

SOC nastavlja pružati podršku LGBTI osobama i zajednici tako što odgovara na identificirane potrebe i osnažuje ih u oblasti zagovaranja i zaštite ljudskih prava i sloboda. Dugoročan rad se nastavlja pružanjem pravne pomoći i zastupanja za LGBTI osobe pred institucijama i sudskim organima u BiH.

Neki oblik pravnog savjeta primilo je 55 osoba iz LGBTI zajednice, a 18 osoba je poduzelo daljnje institucionalne korake kako bi se suočilo s povredama njihovih ljudskih prava. Trenutno se vode postupci pred sudovima u Bosni i Hercegovini, pri čemu SOC obrađuje četiri slučaja vezana za nemogućnost nasljeđivanja od partnera/ki, kao i druga socijalno-ekonomska prava vezana za nemogućnost sklapanja partnerskih odnosa u Bosni i Hercegovini, diskriminaciju u pružanju usluga i promociju diskriminacije. Dodatna četiri slučaja su pokrenuta tokom 2022. godine i prvog polugodišta 2023. godine.

Usluge savjetovanja od svojih vršnjaka dobile su 44 osobe iz LGBTI zajednice, dok je 67 osoba dobilo psihosocijalnu podršku i savjetovanje putem terapijskih seansi koje su ocijenjene kao izuzetno korisne, a direktno ih je podržao i organizirao SOC. Ovaj broj je znatno veći kada uključimo broj LGBTI osoba koje su imale pristup vršnjačkoj podršci i psihosocijalnoj podršci putem našeg projekta regionalizacije, u kojem je SOC investirao 70 000 KM tokom dvije godine za regionalnu psihosocijalnu podršku u Banjoj Luci, Tuzli, Mostaru, Zenici putem projekta koji podržava EU.

Organizacijom različitih javnih događanja, SOC stvara prostor za povezivanje, podršku i slobodu za LGBTI osobe, njihove porodice i sve one koji podržavaju ili postavljaju pitanja uspostavljenih normi u vezi s rodom, seksualnošću i identitetom. Čak 910 LGBTI osoba je sudjelovalo ili prisustvovalo različitim događanjima, uključujući queer događanja, radionice s lokalnim aktivistima/kinjama, edukativne sesije za LGBTI zajednicu o važnosti zaštite mentalnog zdravlja i druženja s istospolnim parovima. Organizirano je šest različitih vrsta događanja za porodice LGBTI osoba, uključujući sastanke za zagovaranje, kampove, radionice s aktivistima/kinjama i porodične piknike. Sedam trans osoba je javno govorilo o svojim iskustvima, a sedam osoba u istospolnim partnerskim odnosima je sudjelovalo u javnim kampanjama i događanjima koja se bave pitanjima zakonske regulacije istospolnih partnerstava.

U saradnji s Fakultetom političkih nauka Univerziteta u Sarajevu, SOC je organizirao predavanja o ljudskim pravima, rodnoj ravnopravnosti i feminizmu za 32 studenta/ice. Tokom 2022. godine, a posebno u 2023. godini, članovi/ice SOC-a su učestvovali/e u nizu gostujućih predavanja i prezentacija na Sarajevskoj školi za nauku i tehnologiju (SSST), Pravnom fakultetu i Univerzitetu Burch, te postoji potencijal za nastavak saradnje s različitim univerzitetima.

ORGANIZACIJE, INICIJATIVE I AKTIVISTI I AKTIVISTKINJE KOJI/E SE BAVE LJUDSKIM PRAVIMA, LGBTI PITANJIMA I ŽENSKIM PRAVIMA ŠIROM BIH OSPOSOBLJENI/E SU DA PRUŽAJU USLUGE I ZAGOVARAJU NA LOKALNOM, REGIONALNOM I NACIONALNOM NIVOU

- SOC je učestvovao u radu sedam podtematskih grupa za zagovaranje koje su organizirane unutar postojećih mreža/koalicija
- Ojačali/e smo rad Inicijative za praćenje evropskih integracija Bosne i Hercegovine, podizanjem kapaciteta 11 članica
- Uspostavljena je neformalna mreža organizacija civilnog društva koje pružaju psihološko savjetovanje i psihosocijalnu podršku pod nazivom LGBTInkluzivna mreža
- 11 organizacija širom različitih dijelova BiH nude psihosocijalne usluge i podršku u Tuzli, Prijedoru, Mostaru, Bijeljini, Zenici, Sarajevu, Goraždu i Banjoj Luci
- oQUEERno, neformalna grupa LGBTI aktivista/kinja u Banjoj Luci, nastavlja svoj rad i uspješno organizira događaje za LGBTI zajednicu u Banjoj Luci i okolici
- Šest organizacija mladih iz Zenice, Jajca, Kalesije, Milića, Mostara i Konjica počelo je uključivati teme LGBTI osoba i rodne ravnopravnosti u svoj rad
- Praćenje implementacije gender akcionih planova za rodnu ravnopravnost koji su usvojeni u tri kantona (Bosansko-podrinjski, Tuzlanski i Zeničko-dobojski kanton) zajedno s partnerskim organizacijama

Od početka ovog strateškog perioda, SOC je učestvovao u radu sedam podtematskih grupa za zagovaranje koje su organizirane unutar postojećih mreža/koalicija u skladu s radnim programom SOC-a. Pored već aktivne Inicijative „Podijelimo odgovornost zajedno“ za izmjene

Izborno zakon, podtematske grupe za izmjene Nacrta zakona o zaštiti od zlostavljanja na radu u Republici Srpskoj, podtematske grupe za izborne reforme, podtematske grupe za izmjene Zakona o ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine (Inicijativa za praćenje evropskih integracija BiH) u 2021. godini, SOC se pridružio ili vodio podtematske grupe za izvještaj o CEDAW-u, podtematske grupe za izbor ombudsmana za ljudska prava u BiH, i trans zagovaračku grupu kako bi ojačao svoje i napore za zagovaranje partnera/ki unutar civilnog društva.

SOC je nastavio raditi na osnaživanju civilnog društva kako bi ono efikasnije i efektivnije zagovaralo za unapređenje stanja ljudskih prava, vladavine prava i demokratije. Tokom 2022. godine ojačali/e smo rad Inicijative za praćenje evropskih integracija Bosne i Hercegovine, podizanjem kapaciteta 11 članica putem godišnjih planiranih aktivnosti i treninga.

SOC nastavlja raditi na regionalizaciji psihosocijalne podrške koja uključuje LGBTI osobe te pristupu uslugama za zaštitu mentalnog zdravlja. Uspostavljena je neformalna mreža organizacija civilnog društva koje pružaju psihološko savjetovanje i psihosocijalnu podršku pod nazivom LGBTInkluzivna mreža. Organizacije su osnažene da pruže vršnjačku i psihosocijalnu podršku LGBTI osobama. Jedanaest organizacija širom različitih dijelova Bosne i Hercegovine nude ove usluge i podršku u Tuzli, Prijedoru, Mostaru, Bijeljini, Zenici, Sarajevu, Goraždu i Banjoj Luci.

Uz podršku SOC-a, oQUEERno, neformalna grupa LGBTI aktivista/kinja u Banjoj Luci, nastavlja svoj rad i uspješno organizira događaje za LGBTI zajednicu u Banjoj Luci i okolici.

LGBTI grupe, uz podršku SOC-a, pokreću inicijative u svojim lokalnim zajednicama. Realizirane su tri inicijative u Zenici, Kalesiji i Mostaru. Šest organizacija mladih iz Zenice, Jajca, Kalesije, Milića, Mostara i Konjica počelo je uključivati teme LGBTI osoba i rodne ravnopravnosti u svoj rad.

Usvojeni akcioni planovi za rodnu ravnopravnost (u Bosansko-podrinjskom, Tuzlanskom i Zeničko-dobojskom kantonu), koji uključuju mjere za uspostavljanje rodne ravnopravnosti i smjernice za rad s osobama transrodnog i interseksualnog identiteta za stručnjake u zdravstvu, kao i smjernice za regulaciju medicinskih i pravnih postupaka u slučaju interseksualnih osoba, pažljivo su praćeni i izvještavani putem podnesaka SOC-a ili našeg godišnjeg izvještavanja o stanju prava LGBTI osoba, rodnoj ravnopravnosti i pravima žena. Kroz našu ranije uspostavljenu saradnju s Tuzlanskim otvorenim centrom, Centrom za ženska prava Zenica i organizacijom „Seka“ iz Goražda, koji su bili uključeni u radne grupe odgovorne za razvoj ovih dokumenata i zagovaranje navedenih smjernica, pažljivo pratimo implementaciju ovih kantonalnih politika kako bismo zagovarali/e za ispunjenje i nadogradnju ovih planova u budućnosti.

USPOSTAVLJENO STRATEŠKO PARTNERSTVO S ISTAKNUTIM AKTERKAMA I AKTERIMA U RAZLIČITIM SEKTORIMA JAVNE I PRIVATNE SFERE ŽIVOTA

- Obuka tima o praktičnim aspektima smanjenja otpada kroz rad SOC-a, u saradnji s Echo Bee
- Početak rada na publikaciju o pitanjima koja bi mogla pomoći u prevladavanju jaza između popularnog razumijevanja vjerskih stavova prema LGBTI osobama

SOC je u ranijem strateškom periodu uspostavio saradnju i osigurao javnu podršku nekoliko organizacija/kompanija/institucija koje javno podržavaju prava LGBTI osoba, prava žena ili pitanja raznolikosti i inkluzije, no tokom 2022. godine taj rad je usporen radi privremenog nedostatka kapaciteta za djelovanje u ovoj oblasti. Ipak, ova oblast se prepoznaje kao oblast s velikim potencijalom za aktivnu ulogu SOC-a te će i biti razmatrana kao jedan od segmenata rada u novom strateškom promišljanju.

Potpisivanjem Sporazuma o saradnji, SOC je uspostavio formalnu saradnju s Akademijom scenskih umjetnosti Univerziteta u Sarajevu i nastavio s provođenjem dogovorenih uslova saradnje, uključujući korištenje prostora za događaje SOC-a i spomenutih radionica za studente/ice. Zajedno s Marijanom Kandić (Echo Bee), aktivnoj u području ekologije i zero wastea, uspostavile/i smo saradnju koja je rezultirala obukom tima o tome kako učiniti SOC ekološki osvještenijim, kako proizvoditi manje otpada i kako ovu perspektivu uključiti u rad SOC-a.

Naša saradnja s vjerskim zajednicama je usporena tokom 2022. godine, ali na temelju našeg prethodnog rada, počeli/e smo razvijati publikaciju o pitanjima koja bi mogla pomoći u prevladavanju jaza između popularnog razumijevanja vjerskih stavova prema LGBTI osobama i inkluzivnosti koje religije mogu ponuditi.

NOSITELJI I NOSITELJICE DUŽNOSTI I RELEVANTNI/E PROFESIONALCI I PROFESIONALKE SU INFORMIRANI/E, ANGAŽIRANI/E I OSPOSOBLJENI/E NEOPHODNIM ZNANJIMA I VJEŠTINAMA DA DOPRINOSE IZGRADNJI I ODRŽAVANJU INKLUZIVNOG PRISTUPA LJUDSKIM PRAVIMA U BH. INSTITUCIJAMA I DRUŠTVU

- Imenovane kontakt osobe u svih deset kantonalnih tužilaštava u FBiH
- 17 tužitelja/ki, sudaca/kinja i advokata/ica prošlo je obuku o ljudskim pravima LGBTI osoba i mehanizmima za njihovu zaštitu
- Šest političara/ki je educirano i uključeno u pitanja prava žena, rodne ravnopravnosti i prava LGBTI osoba putem alumni programa Akademije ravnopravnosti
- 32 stručnjaka/inje iz javnih institucija (centara za mentalno zdravlje i centara za socijalnu zaštitu) koji/e pružaju psihosocijalnu zaštitu prošlo je obuku o pružanju inkluzivne psihosocijalne podrške
- 19 javnih službenika/ca educirano je o važnosti pravnog prepoznavanja rodnog identiteta i trans-inkluzivnog zdravlja

Kako bi educirao političare/ke i stručnjake/inje u relevantnim područjima, SOC je organizirao niz događaja i proveo treninge/seminare koji su se bavili različitim pitanjima iz oblasti ljudskih prava LGBTI osoba i žena:

- 17 tužitelja/ki, sudaca/kinja i advokata/ica prošlo je obuku o ljudskim pravima LGBTI osoba i mehanizmima za njihovu zaštitu.
- Šest političara/ki je educirano i uključeno u pitanja prava žena, rodne ravnopravnosti i prava LGBTI osoba putem alumni programa Akademije ravnopravnosti.
- 32 stručnjaka/inje iz javnih institucija (centara za mentalno zdravlje i centara za socijalni rad) koji/e pružaju psihosocijalnu zaštitu u Tuzlanskom, Zeničko-dobojskom i Hercegovačkom kantonu te Republici Srpskoj prošlo je obuku o pružanju inkluzivne psihosocijalne podrške i pristupu uslugama za zaštitu mentalnog zdravlja za LGBTI osobe u njihovim zajednicama.

- 19 javnih službenika/ca educirano je o važnosti pravnog prepoznavanja rodnog identiteta i trans-inkluzivnog zdravstva za transrodne osobe.

LGBTI osobe koje su doživjele nasilje zbog svojeg rodnog identiteta i/ili seksualne orijentacije sada mogu izravno stupiti u kontakt s tužiteljima/kama – kontakt osobama u svim kantonalnim tužilaštvima. Ova značajna pobjeda za Sarajevski otvoreni centar rezultat je višegodišnje direktne saradnje s tužilaštvima. Pet novih kontakt osoba u tužilaštvima imenovano je nakon dvodnevne obuke na temu ljudskih prava LGBTI osoba za tužitelje/ke iz pet kantonalnih tužilaštava u oktobru 2022. godine u Unsko-sanskom, Srednjobosanskom, Posavskom kantonu, te Kantonu 10 i Kantonu Sarajevo.

Jedan od glavnih strateških i dugogodišnjih ciljeva Sarajevskog otvorenog centra bio je educirati i senzibilizirati policijske službenike/ce, tužitelje/ke, suce/kinje i advokate/ice o ljudskim pravima LGBTI osoba, kao i izgraditi i povećati povjerenje LGBTI osoba u policiju i pravosuđe. Od 2013. godine kontinuirano radimo na obrazovanju predstavnika/ca iz cijelog lanca krivičnog gonjenja jer povećanje znanja pravnih stručnjaka/inja dovodi do povećanja efikasnosti postojećeg pravnog mehanizma za zaštitu ljudskih prava LGBTI i drugih manjinskih grupa.

Od 2018. do 2022. godine ostvarena je direktna saradnja sa svim kantonalnim tužilaštvima na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine. Tokom 2023. godine uspjeli/e smo replicirati ovaj pristup u Republici Srpskoj.

**JAČANJE VRIJEDNOSTI LJUDSKIH
PRAVA, RAVNOPRAVNOSTI I INKLUZIJE
U BH. DRUŠTVU I JAVNOM DISKURSU**

03

INFORMIRANA I ANGAŽIRANA JAVNOST U PROMOVIRANJU VRIJEDNOSTI, STANDARDA I KONKRETNIH AKCIJA U SVRHU UNAPREĐENJA LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA

- Provedeno sedam kampanja informiranja i podizanja svijesti koje su dosegle 11 miliona osoba

SOC je organizirao i proveo sedam kampanja koje su dosegle ukupno 11.679.283 osoba, a koje su pokrile vodeće medijske kuće u Bosni i Hercegovini. Kampanje su bile sljedeće:

- Kampanja #Jednakipredzakonom zagovarala je jednakost za sve parove u Bosni i Hercegovini
- Kampanja za usklađivanje Krivičnog zakona FBiH s Konvencijom Vijeća Evrope o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici
- Kampanja o pravima transrodnih osoba u Bosni i Hercegovini
- Kampanja o važnosti brige za mentalno zdravlje LGBTI osoba
- Kampanja „Čak i kad gledate pažljivo, žene su nevidljive!“ usmjerena na jačanje političke participacije žena u Bosni i Hercegovini
- Kampanja za odgovarajuću regulaciju promjene spola u Bosni i Hercegovini, kao i pokrivanje troškova promjene spola kroz zdravstveno osiguranje u Bosni i Hercegovini
- Kampanja „Još 4 godine?“ usmjerena na pitanje evropskih integracija i predizborne kampanje, ističući nedovoljnu svijest građana/ki Bosne i Hercegovine o stanju reformi na evropskom putu.

ORGANIZIRANE I KOORDINIRANE ZAJEDNIČKE AKCIJE I ODGOVORI CIVILNOG DRUŠTVA I AKTIVISTKINJA I AKTIVISTA NA PROMJENE U OBLASTI LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA U BIH

- SOC je aktivni član sedam mreža u kojima inicira/podržava kampanje, inicijative, akcije/proteste, koordinira rad i vrši monitoring
- Objavljen je Alternativni izvještaj za 2022. godinu o primjeni i napretku Bosne i Hercegovine prema članstvu u EU
- U saradnji s partnerskim organizacijama, Tuzlanskim otvorenim centrom, Centrom za mlade „Kvart“ Prijedor, Bh. povorkom ponosa i aktivistima/kinjama, organizirane su i provedene zajedničke akcije kako bi se obilježili značajni datumi za LGBTI osobe i aktivizam
- Stupili/e smo u kontakt s 22 evroparlamentarca/ke o pitanjima vezanim za ljudska prava, vladavinu prava i demokratiju te predstavili/e situaciju u BiH u vezi s procesom evropskih integracija

Tokom 2022. godine, SOC je bio aktivni član sedam mreža inicirajući/podržavajući kampanje, inicijative, akcije/proteste, koordinirajući rad i objavljivanje izvještaja:

- Koordinacioni odbor Inicijative Građanke za ustavne promjene
- Inicijativa za praćenje evropskih integracija Bosne i Hercegovine
- Inicijativa OCD-a za UPR Bosne i Hercegovine
- Koalicija za borbu protiv govora mržnje i zločina iz mržnje
- Akcijska koalicija protiv rodno zasnovanog nasilja
- ASTRA mreža
- ILGA-Europe

Inicijativa za praćenje evropskih integracija Bosne i Hercegovine je nastavila svoje aktivnosti doprinoseći praćenju reformi, provedbi politika, zakona i standarda koje EU postavlja pred Bosnu i Hercegovinu. Objavljen je Alternativni izvještaj o napretku BiH na putu za članstvo u EU

za 2022. godinu, pružajući perspektivu civilnog društva Delegaciji EU i Evropskoj komisiji o napretku u procesu integracije u EU u području ljudskih prava, vladavine prava i demokratije. Članovi/ice Inicijative također su se bavili/e pitanjem netransparentnosti i isključivanja organizacija civilnog društva iz procesa imenovanja tri ombudsmana/ke za ljudska prava.

Aktivno smo sudjelovali/e i doprinijeli/e aktivnostima drugih kroz djelovanje u inicijativama kao što su „Podijelimo odgovornost ravnopravno“. U saradnji s partnerskim organizacijama, Tuzlanskim otvorenim centrom, Centrom za mlade „Kvart“ Prijedor, Bh. povorkom ponosa i drugim aktivistima/kinjama, organizirane su i provedene zajedničke akcije kako bi se obilježili značajni datumi poput 31. marta – Dana vidljivosti transrodnih osoba i 17. maja – Međunarodnog dana borbe protiv homofobije, bifobije i transfobije (IDAHOBIT). Cilj ovih akcija bio je podizanje svijesti o kršenju prava LGBTI osoba i promocija dostojanstva, jednakih prava, te života i kulture lezbejskih, gej, biseksualnih, transrodnih, interseksualnih i queer osoba. Povodom 17. maja, u saradnji s Tuzlanskim otvorenim centrom, organizirali/e smo protest kako bismo skrenuli/e pozornost na probleme s kojima se suočavaju istospolni/e partneri/ke. Tokom Mjeseca ponosa 2022. godine organizirali/e smo zajednički događaj s Povorkom ponosa za LGBTI zajednicu, a koordinirali/e smo i s nekoliko drugih ženskih organizacija tokom događanja povodom 8. marta, našom kampanjom za sprečavanje seksualnog uznemiravanja i seksualnog nasilja u javnom prevozu, dugoročnom idejom institucionalizacije ovog napora, kao i jačanjem zajedničkog javnog djelovanja i aktivizma ženskog i feminističkog pokreta na Međunarodni dan žena. Tokom 2022. godine stupili/e smo u kontakt s 22 evroparlamentarca/ke o pitanjima vezanim za ljudska prava, vladavinu prava i demokratiju te predstavili/e situaciju u BiH u vezi s procesom evropskih integracija. SOC je osigurao podršku Ženske mreže BiH, koja je podržala inicijativu SOC-a za ukidanjem poreza na higijenske proizvode (za žene i djecu).

RELEVANTNE, NA DOKAZIMA ZASNOVANE I TAČNE INFORMACIJE O STANJU LJUDSKIH PRAVA, POSTOJEĆEM PRAVNOM I INSTITUCIONALNOM OKVIRU, KAO I O AUTENTIČNIM ISKUSTVIMA LGBTI OSOBA, ŽENA I MUŠKARACA U BIH, PRIKUPLJAJU SE, OBRAĐUJU I OBJAVLJUJU

- Provedeno i objavljivano istraživanje „Otac na roditeljskom dopustu“
- Objavljeno osam izvještaja/publikacija u područjima praćenja stanja ljudskih prava žena i LGBTI osoba

Naše jedinstveno istraživanje o očinskom dopustu je završeno u oktobru 2022. godine. Kao neposredan rezultat istraživanja, kreirana su dva policy briefa: „Kako omogućiti očevima lakši pristup pravu na korištenje porodiljskog odsustva?“ i „Prijedlozi za izmjene zakona o radu u Bosni i Hercegovini radi unapređenja rodne ravnopravnosti i zaštite prava vezanih za majčinstvo, očinstvo i roditeljstvo“. Cilj istraživanja bio je analizirati postojeće i razviti nove prakse koje će omogućiti očevima lakši pristup zakonski zagaraniranom pravu na korištenje očinskog dopusta. Analizirale/i smo postojeće zakone koji reguliraju ovu oblast, anketirale/i 500 očeva koji su dobili dijete u periodu od 2016. do 2021. godine i obavile/i intervjue sa šest očeva koji su koristili porodiljsko odsustvo, kako bismo dobili/e informacije iz prve ruke o njihovim iskustvima u ostvarivanju ovog prava. Policy briefovi će se koristiti kao osnova za dokazima podržano zagovaranje administrativnih i zakonskih promjena u ovoj oblasti rodne ravnopravnosti.

Osim toga, razvijeno je i objavljeno osam izvještaja/publikacija u područjima praćenja stanja ljudskih prava žena i LGBTI osoba (Narandžasti i Rozi izvještaj), ustavnih reformi, civilnog društva, psihosocijalne i pravne podrške, promjene administrativne oznake spola i evropskih integracija. Ove publikacije služe informiranju i izgradnji kapaciteta odgovornih struktura i različitih stručnjaka/inja iz javnog, privatnog i civilnog sektora s ciljem promoviranja inkluzivnog pristupa ljudskim pravima.

KOMUNIKACIJE

Sarajevski otvoreni centar vodi, kreira sadržaj i komunicira putem tri web-stranice: organizaciona web-stranica www.soc.ba; www.lgbti.ba kao prvi news portal namijenjen prvenstveno LGBTI zajednici u Bosni i Hercegovini i njenom informiranju o događajima, aktivnostima i problemima vezanim za LGBTI prava i kulturu, te web-stranica www.eu-monitoring.ba Inicijative za monitoring evropskih integracija.

Tokom 2022. godine, ove tri stranice su zabilježile ukupno:

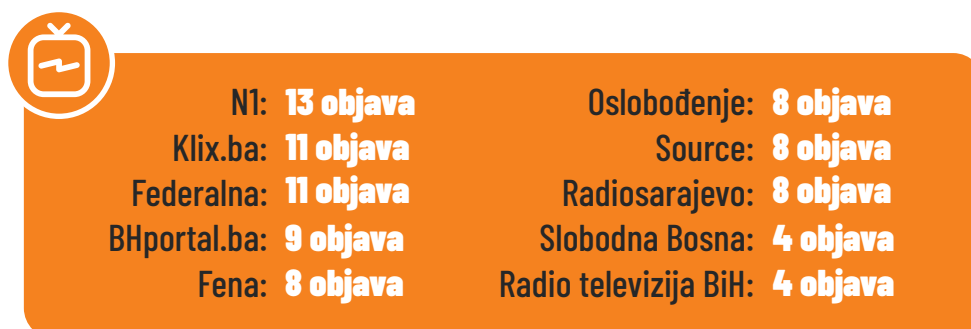

Broj pratitelja:

	Facebook	Instagram	Twitter
SOC	10 928	2587	1992
lgbti.ba	5509	/	/
Inicijative	4304	/	768

Teme koje obrađuje i na kojima radi Sarajevski otvoreni centar su imale svoju vidljivost i kroz medijsko izvještavanje. Kroz sistem press clippinga, samo se ključna riječ Sarajevski otvoreni centar spominje u 247 medijskih objava, odnosno priloga, a devet članova/ica tima su zabilježile/i pojavljivanje u ukupno 82 objave.

Deset medija koji su tokom 2022. godine najviše izvještavali o Sarajevskom otvorenom centru

O SOC-u se izvještavalo 296 puta kroz različite medije, na portalima lgbti.ba i soc.ba objavljeno je preko 150 članaka, a članovi/ice tima SOC-a su ostvarili/e 59 medijskih gostovanja.

Sarajevski otvoreni centar nastavlja svoj medijski rad kroz kreiranje jedinstvenog sadržaja na portalu lgbti.ba i nuđenje tog sadržaja drugim medijima, medijske kampanje, saopštenja i gostovanja, kao i strateška partnerstva s ključnim TV, radio, štampanim i online medijima.

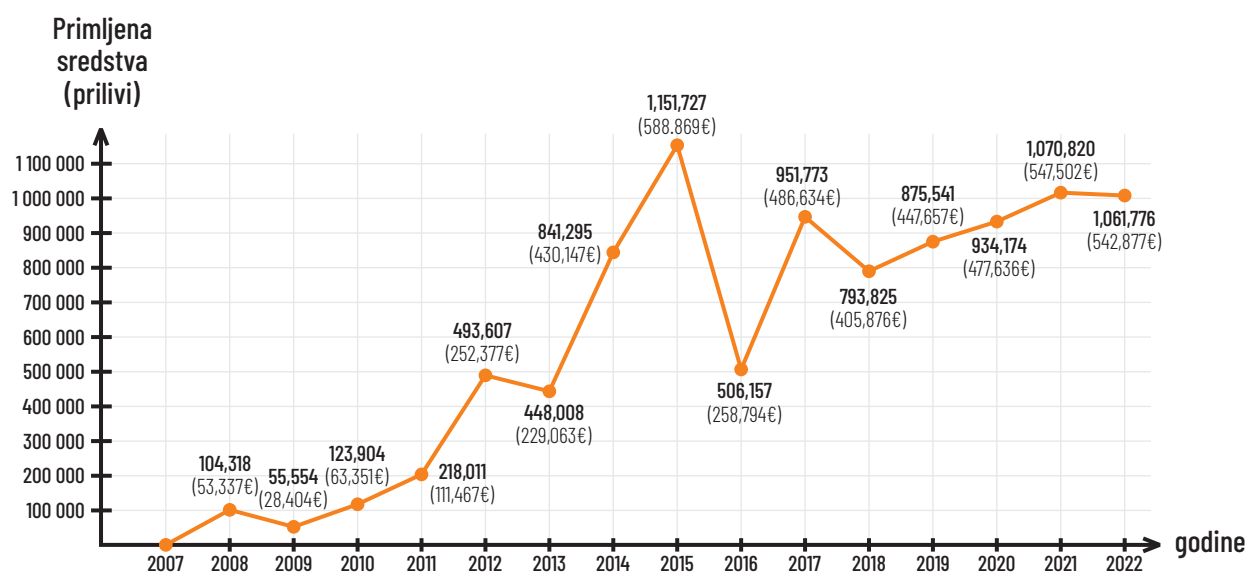
FINANSIJE

Krenuli/e smo 2021. godine s realizacijom organizacione strategije za period 2021–2023, uz redovnu, godišnju procjenu rezultata putem Okvira za procjenu rezultata (Results Assessment Framework) i mjerenje 60 indikatora kojim bilježimo svoje rezultate i ishode.

Tokom 2020. i 2021. godine obezbijeđena su sredstva za planirane troškove za 2022. godinu, a prilivi tokom godina se mogu pratiti u sljedećoj tabeli.

Primljena sredstva (prilivi)	KM	EUR	Rast/pad (%)	Komentari
Primljena sredstva u 2007.	-	-		bez priliva
Primljena sredstva u 2008.	104,318	53,337		
Primljena sredstva u 2009.	55,554	28,404	-47%	
Primljena sredstva u 2010.	123,904	63,351	123%	
Primljena sredstva u 2011.	218,011	111,467	76%	
Primljena sredstva u 2012.	493,607	252,377	126%	
Primljena sredstva u 2013.	448,008	229,063	-9%	
Primljena sredstva u 2014.	841,295	430,147	88%	
Primljena sredstva u 2015.	1,151,727	588.869	37%	
Primljena sredstva u 2016.	506,157	258,794	-56%	
Primljena sredstva u 2017.	951,773	486,634	88%	
Primljena sredstva u 2018.	793,825	405,876	-17%	
Primljena sredstva u 2019.	875,541	447,657	10%	
Primljena sredstva u 2020.	934,174	477,636	7%	
Primljena sredstva u 2021.	1,070,820	547,502	15%	
Primljena sredstva u 2022.	1,061,776	542,877	-1%	
Ukupna primljena sredstva za period 2007–2022.	9,630,491	4,923,992		

Tabela: Rast/pad primljenih sredstava (priliva) kroz godine

Grafički prikaz tabele rasta/pada primljenih sredstava (priliva) kroz godine

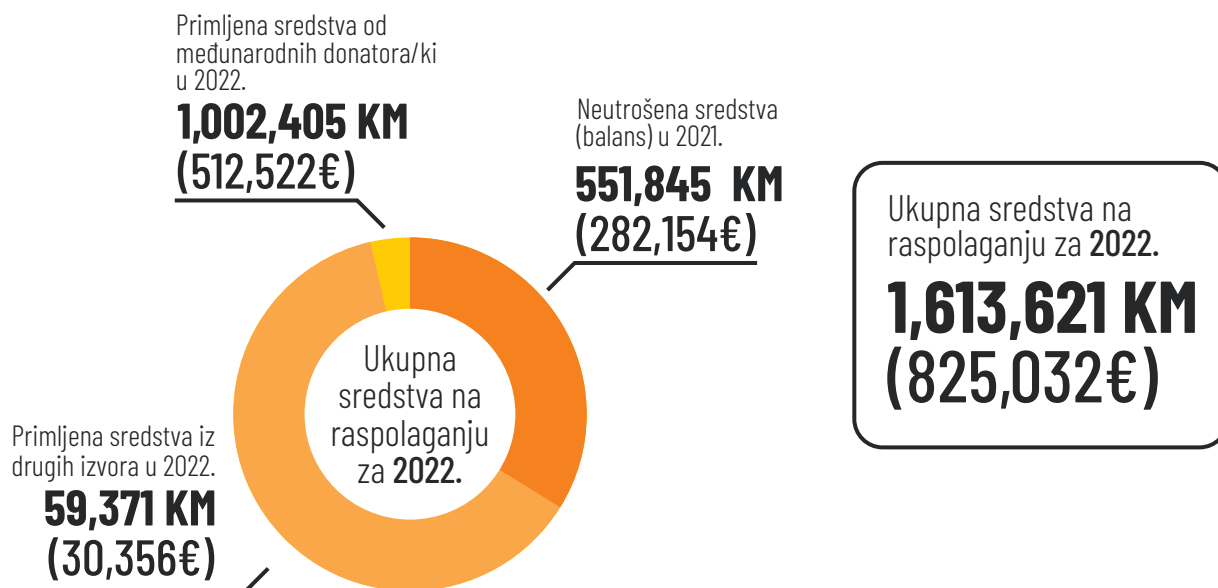

Tabela: Ukupna sredstva na raspolaganju za 2022. godinu

Tokom godina smo uspjele/i povećati udio core fundinga u organizacionom budžetu, koji je u 2022. godini iznosio 63%, i iako je nešto manji u odnosu na 2021. godinu (72%), dugoročno se nastavljamo kretati prema novim i drugim donatorima/kama koji/e nude fleksibilno finansiranje. U sljedećoj listi navedeni/e su najvažniji/e donatori/ke u 2022. godini.

DONATORI/KE U 2022.	KM/EUR
Švedska međunarodna razvojna agencija (SIDA)	372,079 (190,241€)
Sigrid Rausing Trust	180,607 (92,343€)
USAID Inspire	153,071 (78,264€)
EIDHR	125,090 (63,958€)
Fond za jednakost / Equality Fund (Kanada)	115,430 (59,018€)
Nacionalni fond za demokratiju (NED)	42,291 (21,623€)
Fond otvoreno društvo BiH	8,111 (4,147€)
Heinrich Boell Stiftung BiH	3,198 (1,635€)
Safe Abortion Action Fund (SAAF)	1,845 (943€)
Ostali/e donatori/ke	9,727 (4,972€)
Ukupni prilivi od međunarodnih donatora/ki:	1,011,449 (517,146€)
Donacije i članarine:	10,712 (5,477€)
Priliv od komercijalnih djelatnosti:	48,659 (24,879€)
UKUPNI PRILIVI U 2022.:	1,070,820 (547,501€)

Tabela: Primljena sredstva (prilivi) u 2022. godini

Od uvođenja fiskalne kase u oktobru 2020. godine i nuđenja komercijalnih usluga u skladu sa statutom SOC-a, u 2022. godini smo od komercijalnih aktivnosti prihodovali/e 48 659 KM (za 5000 više nego u 2021. godini) te time i dalje ostali/e ispod nivoa ulaska u sistem PDV-a.

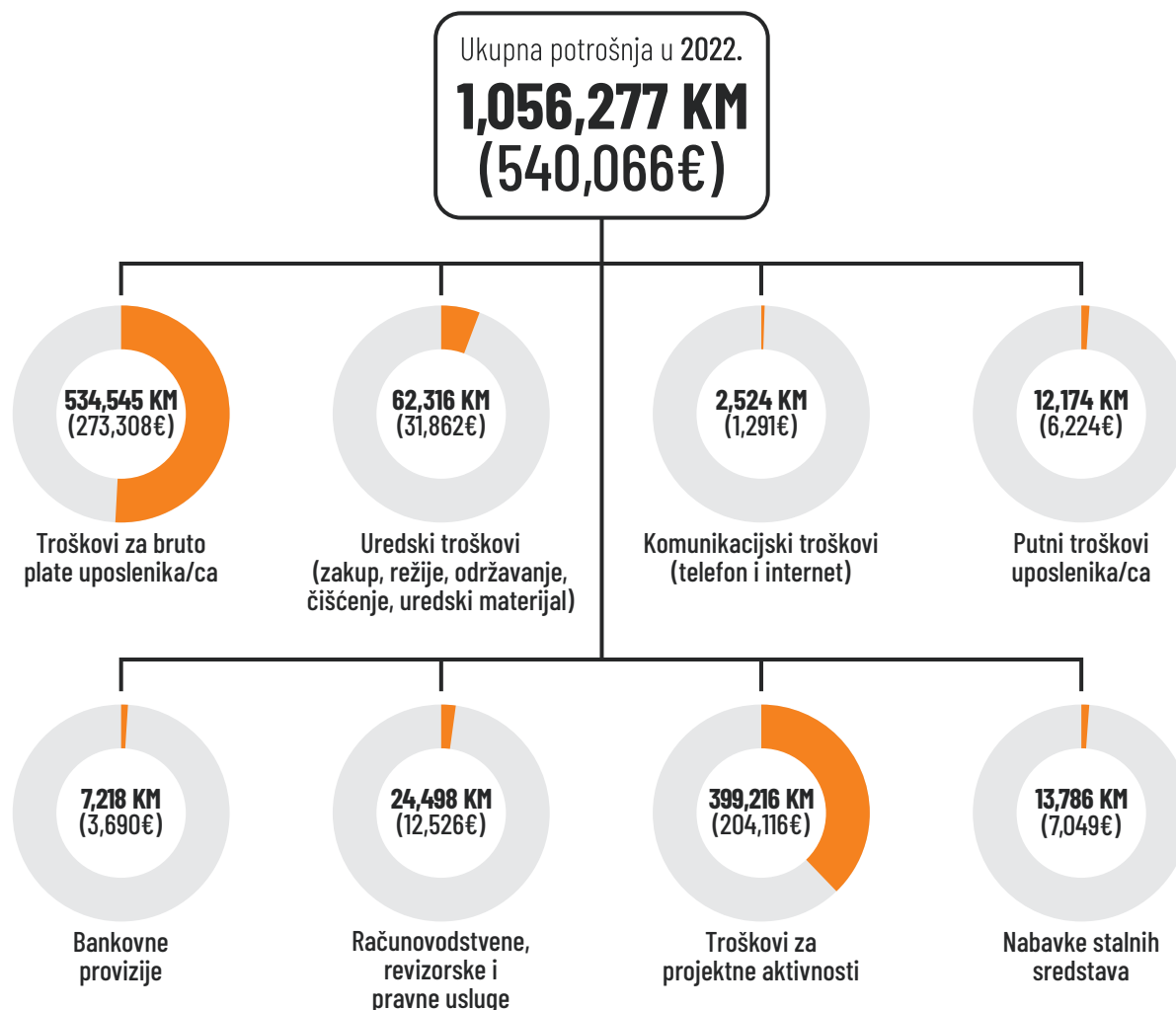

Tabela: Potrošnja u 2022. godini

Tabela: Neurošeni balans za 2022. godinu

Ukupni udio troškova za bruto plate uposlenika/ca se tokom 2022. godine u odnosu na organizacioni budžet povećao za 6%. Sarajevski otvoreni centar ima politiku povećanja plata na godišnjem nivou, odnosno rezultati ove politike vidljivi su u porastu apsolutnih iznosa troškova bruto plata, no značajniji udio u ovom povećanju u odnosu na cjelokupni budžet Sarajevskog otvorenog centra jeste da su aktivnosti zagovaranja – koje su većinski pokrivene platama zaposlenih i ne iziskuje mnogo dodatnih troškova – zauzele centralni dio među aktivnostima 2022. godine. Ta činjenica se ogleda u smanjenju iznosa troškova za aktivnosti za 19%.

Zbog inflacije, udio uredskih troškova (zakup, režije, održavanje, čišćenje, uredski materijal) povećao se s 4% na 6% organizacionog budžeta, a u apsolutnim iznosima se povećao za 50%. Putni troškovi zaposlenika/ca su se ušesterostručili u odnosu na 2021. godinu, što je većinski rezultat stavljanja većeg fokusa na rad sa zajednicom, aktivistima/kinjama, partnerima/kama i institucijama van Sarajeva, a djelimično i zbog inflacije i porasta troškova vezanih za putovanja.

Neurošeni balans za 2022. godinu bit će prenesen u budžet za 2023. godinu te adekvatno raspoređen na plate, aktivnosti i ostale organizacione troškove.

Saznajte više o našim finansijama u Revizorskom izvještaju za 2022. godinu, koji je od maja 2023. godine dostupan na našoj web-stranici.

Revizorski izvještaj, zajedno s drugim izvještajima, možete preuzeti na:

<https://soc.ba/o-nama/izvjestaji/>

RAZVOJ ORGANIZACIJE

Nakon značajnih timskih promjena tokom 2021. godine, 2022. godinu je obilježila konsolidacija ljudskih potencijala i resursa, te nije bilo dodatnih zapošljavanja tokom ove godine niti izmjena unutar tima.

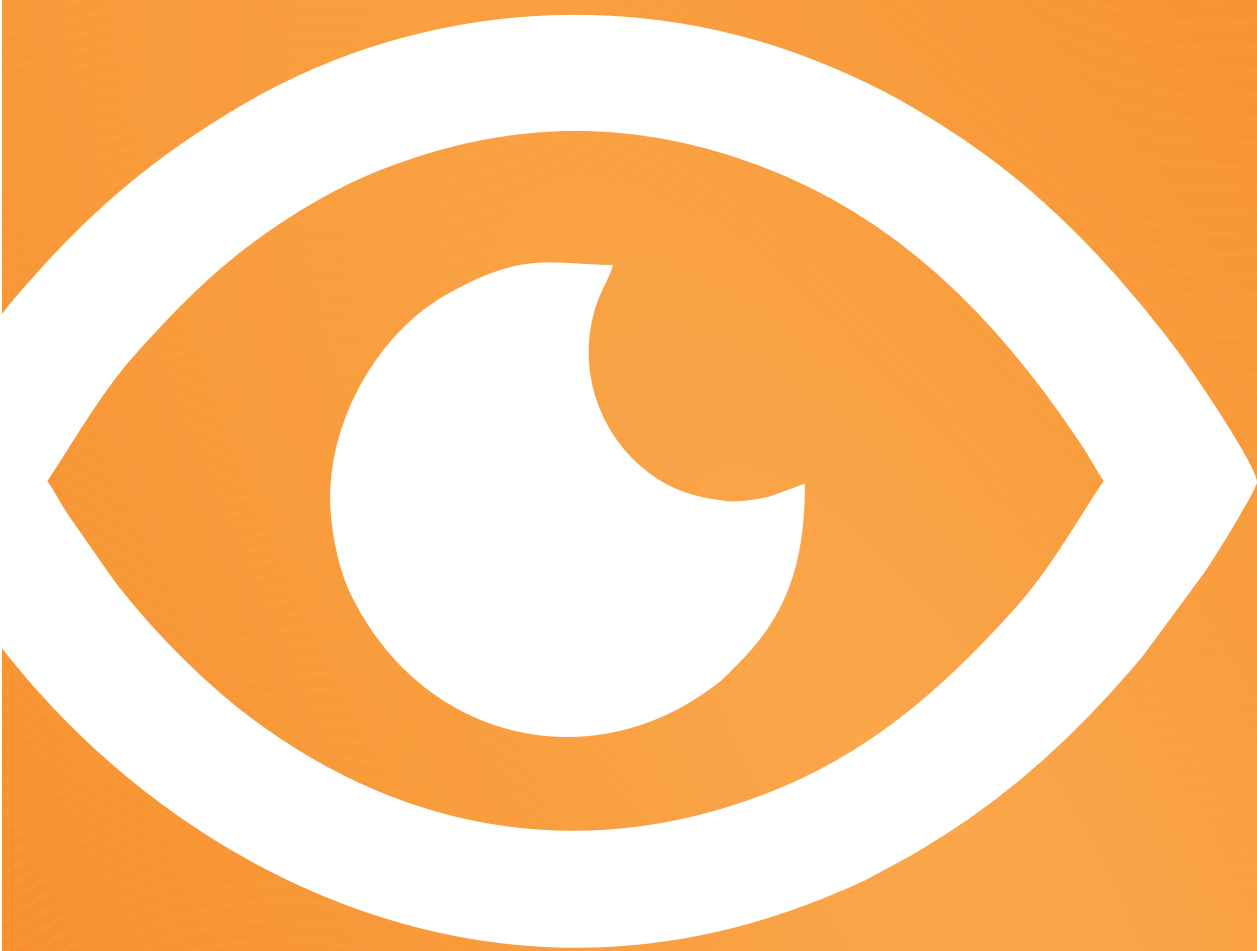
S istekom mandata članovima/icama Upravnog odbora Udruženja, Skupština Udruženja je izglasala nove članove/ice Upravnog odbora za naredni četverogodišnji mandat. Trenutni Upravni odbor čine: Adnan Kadribašić, Midhat Izmirlija, Kristina Ljevak, Dragana Dardić i Amila Ždralović. Novi upravni odbor je tokom 2022. godine potvrdio i novi mandat izvršne direktorice Emine Bošnjak.

Program izgradnje i unapređenja vještina i znanja članova/ica tima, u skladu sa strateškim ciljem 2.2. *Organizacije, inicijative i aktivisti i aktivistice koje se bave ljudskim pravima, LGBTI pitanjima i ženskim pravima širom BiH osposobljene su da pružaju usluge i zagovaraju na lokalnom, regionalnom i nacionalnom nivou, te alociranim sredstvima u organizacionom budžetu i kroz programe partnera i donatora*, koji se odnosi i interno na tim SOC-a, nastavljen je i tokom 2022. godine. Inovacija koju smo uveli/e tokom 2022. godine jeste kreiranje strukture i alata za praćenje pohađanih edukacija, koji usklađuje prepoznata područja poboljšanja individualnih vještina i znanja kroz godišnju procjenu rada članova/ica SOC-a, plaćenih i besplatnih prilika za edukaciju, te raspoloživog organizacionog budžeta. Naredni period će biti obilježen adekvatnijim praćenjem i mjerenjem.

Prepoznat je i niz procedura, pravila i politika koje zahtijevaju usvajanje kako bi se unaprijedilo upravljanje, kontrola i transparentnost rada Sarajevskog otvorenog centra. Pored potrebe usklađivanja Pravilnika o radu sa zakonskim promjenama, usklađivanjem platnih razreda s realnim iznosima plata, zahvaljujući višegodišnjem konstantnom povećanju, te provedenim izmjenama Pravilnika o nabavkama i kreiranju internog dokumenta smjernica za planiranje, izradu, provođenje, monitoring i evaluaciju projekata, planiramo usvojiti i sljedeće pravilnike, politike i procedure tokom narednog perioda:

- Pravilnik o sprečavanju sukoba interesa
- Kodeks ponašanja
- Politike protiv seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja
- Pravilnik o zaštiti ličnih podataka
- Pravilnik o zaštiti zviždača
- Pravilnik o fizičkoj i digitalnoj sigurnosti
- Pravilnik o zdravlju i sigurnosti na radnom mjestu
- Dokument procesa analize rizika.

Sarajevski otvoreni centar ostaje opredijeljen za razvoj ličnih kapaciteta i vještina članova/ica tima, razvoj politika i procedura u skladu s najboljim praksama upravljanja u nevladinom sektoru, te za uvođenje inovacija koje pomažu u svakodnevnom radu.

**POGLED U
BUDUĆNOST**

Tokom 2023. godine SOC će nastaviti da širi znanje u oblasti ljudskih prava LGBTI osoba i žena te dalje koristi stečeno znanje u procesima zagovaranja, pogotovo u oblasti usklađivanja privatnog i poslovnog života. Dva ključna istraživanja će biti vezana za ispitivanje stavova bosanskohercegovačkog javnog mnijenja prema LGBTI osobama, LGBTI pravima i aktivizmu, te problemima i potrebama LGBTI zajednice u BiH. Rad na prikupljanju građe za mapiranje queer historije se nastavlja i tokom 2023. godine, uz uvođenje prikupljanja podataka iz relevantnih sudskih spisa, i spisa dostupnih u arhivima u BiH.

Nakon provedenog istraživanja „Otac na roditeljskom dopustu“, razvit ćemo politike koje imaju za cilj olakšati očevima pristup porodijskom odsustvu analizom postojećih izazova i predlaganjem izmjena radnih zakona u Bosni i Hercegovini. Preporuke, izvedene iz istraživanja o preprekama s kojima se očevi suočavaju prilikom korištenja porodijskog odsustva, adresiraju zakonodavne, administrativne, ekonomske i društvene barijere, s ciljem informiranja javnosti i poboljšanja sposobnosti očeva da ostvare to pravo. Pored toga, SOC će provesti sveobuhvatno istraživanje o regulaciji, dostupnosti, pristupima i praksama abortusa u Bosni i Hercegovini. Jedan od važnih koraka istraživanja jesu saznanja o iskustvima osoba koje su imale abortus u nekoj od zdravstvenih ustanova u BiH. Pored toga, istraživanje ispituje nadležne zdravstvene institucije u BiH, javne i privatne zdravstvene ustanove (kliničke centre/klinike, bolnice, ordinacije), tj. medicinske stručnjake/inje koji/e rade na postupcima abortusa – prekida trudnoće, kako bismo dobili/e jasan pregled pravne regulacije i medicinskih praksi koje se koriste.

Festival Kvirhana, u saradnji s Tuzlanskim otvorenim centrom, proslavit će svoje treće izdanje u junu 2023. godine. To je prostor gdje queer osobe mogu biti autentične i slaviti svoje identitete, otvoren za sve koji podržavaju LGBTI osobe ili propituju društvene norme vezane uz rod, spol i seksualnost.

Na jačanju institucionalne saradnje ćemo raditi kroz širenje mreže kontakt osoba, tužitelja/ki za zaprimanje prijave krivičnih djela počinjenih iz mržnje prema LGBTI osobama. Kako bismo nastavili/e graditi povjerenje LGBTI osoba u pravosudne institucije, te povećali/e broj prijavljenih i procesuiranih slučajeva ovakvih krivičnih djela, uspješan model kontakt osoba u tužilaštvima iz Federacije BiH planiramo replicirati i u Republici Srpskoj.

U 2023. godini, naša nova inicijativa uključuje propitivanje rodne binarnosti kroz jezik i kulturu. Planiramo povezati stručnu, aktivističku i LGBTI zajednicu u zajedničkim nastojanjima za prilagodbu jezika koja je više inkluzivna.

Nakon godina saradnje s medicinskim stručnjacima i stručnjakinjama, SOC planira razviti i pokrenuti program edukacije za zdravstvene radnike/ce o zdravlju transrodnih osoba i postupcima medicinske prilagodbe spola, na platformi e-medikacija.ba, u saradnji s Ljekarskom komorom FBiH. Ovo je inovativni pristup u educiranju medicinskog kadra za vođenje i praćenje procesa prilagodbe spola, koji obuhvata psihologe/inje, endokrinologe/inje, ginekologe/inje, urologe/inje, pedijatre/ice, plastične i rekonstruktivne hirurge/inje. Pored toga, 2023. godinu će obilježiti nastavci prepoznatljivih SOC-ovih programa edukacije: priliku da se educira u oblastima feminizma i javnih politika vezanih za rodnu ravnopravnost imat će 7. generacija Feminističke škole Žarana Papić i 6. generacija Akademije ravnopravnosti koju provodimo u saradnji s Fondacijom Friedrich Ebert Stiftung.

Ne manje važni su ključni organizacioni procesi koji će procijeniti učinkovitost i relevantnost programa SOC-a kroz evaluaciju strateškog programa implementiranog 2021. i 2022. godine, te strateško planiranje koje slijedi, a koje će usmjeriti djelovanja cijele organizacije u narednom srednjoročnom periodu.

TIM, SKUPŠTINA I UPRAVNI ODBOR*

Emina Bošnjak

Izvršna direktorica

Dajana Bakić

Operativna rukovoditeljica

Darko Pandurević

Rukovoditelj programa i zagovaranja

Marina Jovović

Rukovoditeljica finansija i administracije

Programski tim

Amina Imamović

Koordinatorica programa

Edo Kanlić

Koordinator programa

Amil Brković

Koordinator programa

Amina Dizdar

Koordinatorica programa

Delila Hasanbegović-Vukas

Koordinatorica programa

Matej Vrebac

Koordinator programa

Nejra Agić

Koordinatorica za komunikacije

Administracije i finansije

Dina Vilić

Viša finansijska i
administrativna koordinatorica

Andrea Djaković

Administrativno-operativna
koordinatorica

Skupština

Vladana Vasić

Aida Malkić

Lejla Huremović

Rasim Ibrahimagić

Upravni odbor

Amila Ždralović

Dragana Dardić

Kristina Ljevak

Adnan Kadribašić

Midhat Izmirlija

*Članovi/ice tima, Skupštine i Upravnog odbora su iz trenutka objavljivanja izvještaja